

KÉT AQUINCUMI FELIRATOS KŐEMLÉK

1. Feliratos sírkőtöredék (1–2. kép)

Lelőhely: Aquincum-Polgárváros, „F” utca, mai Sajtás u. vonala.

Ltsz.: 81.7.4.

Méretei:

H. 84 cm, eredeti hossza kb. 200–220 cm lehetett.

Sz.: 82 cm

V.: 20 cm

1975-ben a budai III. sz. víz-főnyomócső Sajtás u.-i szakaszának elhelyezése során leletmentést végeztünk az utca egész vonalában.¹ Az É–D-i irányú árok, mely az aquincumi rommező kerítésének K-i határán húzódott, átvágta a már ismert K–Ny-i irányú „F” utcát, ennek lapos borítóköveinek tisztogatása közben bukkantunk rá leletünkre. Ugyanis a kő eredeti helyzetéből kimozdult, s ezáltal láthatóvá vált alsó oldalán levő felirata. Az eredetileg koracsászárkori sírkövet másodlagosan útburkoló kőnek használták fel.

A kő második és utolsó, ötödik sora sérült, jobb oldalának mintegy kétharmad része hiányzik.

Az ansalunatas keretben levő felirat olvasata a következő:

C[aius]IVL(ius)C(ai)F(ilius)FAB[ia(tribu . . . . .)]
STIP(endiorum) XL C(aius)I(ulius)[C(ai)F(ilius) . . .]
F(aciendum) C(uraverunt)HS L N(ummorum) E [PA]
TRONI PIIS [(simi . . . . .) A]
REAM ET S[epulchrum . . . . .]

A felirat első sorában levő 16–20 betűhelynyi részre kiegészítésül javasoljuk:

cognomen (4–5 betű), OVI VIX(it)ANN(os) és két, vagy három betűhelyre az elhunyt éveinek számát, mely legalább 60 év, de inkább e fölött lehetett. A második sorban a szolgálati évek (40) jelölése után a megmaradt betűnyomok alapján az elhunyt fia, ugyancsak C ai us I ulius C ai F ilius + cognomen, ezután egy nomen, feltéhetőleg IVL ius következett, majd a LIB ertus megjelölés.

Harmadik sorban az 50 000 sestertius nummos után egy E betű következik, a sor hiányzó részének kiegészíté-

se teljesen bizonytalan, utolsó két betűhelyre a PA betűket javasoljuk. A negyedik sor végére pedig egy A betűt. Az ötödik sor hiányzó részének kiegészítése is bizonytalan.

A síremlék állítására az elhunyt fia és libertusa igen nagy összeget áldozott, következésképpen az apa tehető ember lehetett. Szolgálati éveinek nagy száma is erre mutat, valószínűleg magas rangú katonatiszt volt. A kőemlék névanyaga észak-itáliai származású családra utal², és az 1. sz. végére keltezhető. Anyaga rusziczai (Dacia) márvány.³

2. Feliratos sírkőtöredék (3–4. kép)

Lelőhely: Kaszás-dűlő. 3. sz. római épület

Ltsz.: 81.7.30.

Méretei:

H.: 78 cm

Sz.: 49 cm

V.: 8 cm

A Kaszás-dűlői feltárások során a déli városfalhoz közvetlenül csatlakozó 3. sz. épületben került elő, másodlagos helyzetben, befalazva.

Felirata kettős léckeretben helyezkedik el, olvasata a feltételezhető kiegészítések alapján a következő:

[D(iis)M(anibus) T(]ITO FLAVIO
[. . . . . et] MARCELLINO
[vivi Titu]S FLAVIVS CON
[stans frat]IS PERCANDIDI
[simis et Do]M(itius) ROMVLV[s]
[f(aciendum) c(uraverunt)]

A töredék ötödik sor után még egy, vagy két sor szöveg képzelhető el, Domitius Romulus közelebbi megnevezése és alatta a faciendum curaverunt formulának kellett állnia.

A kővön levő névanyag és betűtípusok alapján a 2. sz. elejére keltezzük az emléket. A Marcellinus név észak-itáliai eredetre utal,⁴ polgári személyek nevei szerepelnek rajta. A sírkőtöredék budai fehér mészkőből való.

Rövidítés

Mócsy 1959

A. Mócsy: Die Bevölkerung von Pannonien bis zu den Markomannenkriegen. Bp. 1959.

Jegyzet

1. A leletmentésről a BpR előző, 24. kötetében már beszámoltunk.
2. *Mócsy* 1959. 148
3. Dr. Kriván Pál anyagmeghatározásáért köszönetet mondunk.
4. *Mócsy* 1959. 170; 252.
5. A feliratok értelmezésénél nyújtott segítségért dr. Soproni Sándornak mondunk köszönetet.

MÁRIA PETŐ

ZWEI INSCRIFTENSTEINE AUS AQUINCUM

Wir berichten über zwei neuerdings ans Tageslicht beförderte Steindenkmäler aus den Neubeschaffungen des Museums:

1. Beschriftetes Grabsteinbruchstück, Fundort: Budapest III. Sujtás utca (Rettungsgrabung). (Provisorisches Zuwachsinventar Nr. R. 915)
Grabinschrift des Caius Iulius Fabianus, der vierzig Jahre als Soldat diente. Gefunden in sekundärer Verwendung als Pflasterdeckstein. Dem Namen nach können wir auf eine norditalienische Herkunft folgern, vermutlich aus der frühen Kaiserzeit (Mitte des 1. Jahrhunderts u. Z.).
Material: Ruskica-Marmor (Dazien).

2. Beschriftetes Grabsteinbruchstück, Fundort: Budapest III. Kaszás-dűlő (Grabung) (Provisorisches Zuwachsinventar Nr. R 916.)
Das Steindenkmal kam in sekundärer Lage, in die Mauer eines Gebäudes aus dem 3. Jahrhundert eingebettet zum Vorschein. Der Grabstein wurde dem Titus Flavius Marcellinus errichtet, sein Name weist auf eine norditalienische Herkunft hin. Vermutlich geriet er aus dem Friedhof der nahegelegenen Bürgerstadt am Aranyárokhegy in das Gebäude nächst der Stadtmauer im Kaszás-dűlő.
Alter: Anfang des 2. Jahrhunderts u.Z.
Material: Budaer Kalkstein.

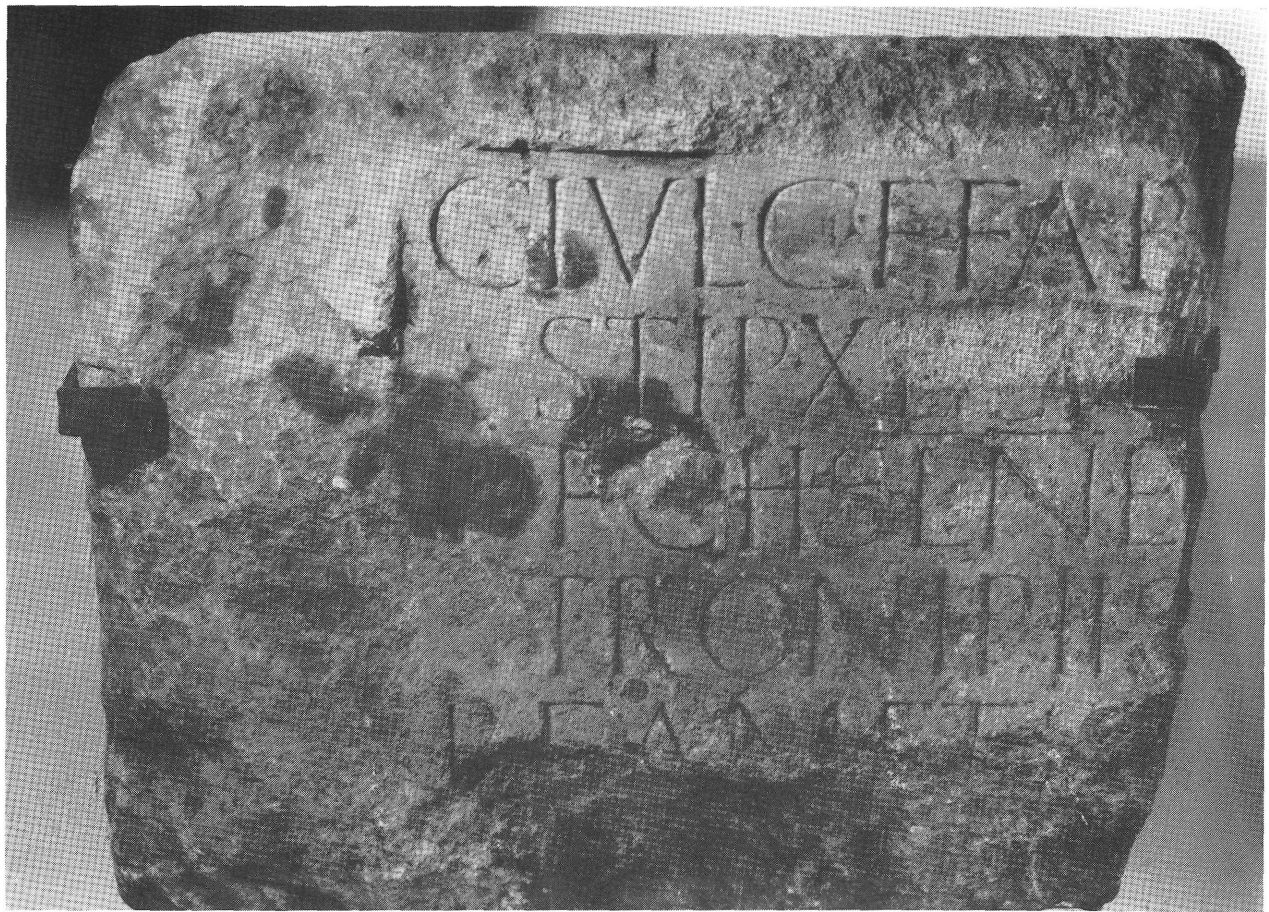
Abbildungen

- Abb. 1 Steindenkmal aus der Sujtás-utca (Foto: Ilona Molnár).
- Abb. 2 Skizze des Steindenkmals aus der Sujtás-utca (Zeichnung: Csaba Horváth).

- Abb. 3 Grabsteinbruchstückes aus der Kaszás-dűlő (Foto: Ilona Molnár).
- Abb. 4 Skizze vom Grabsteinbruchstückes aus der Kaszás-dűlő (Zeichnung: Csaba Horváth).

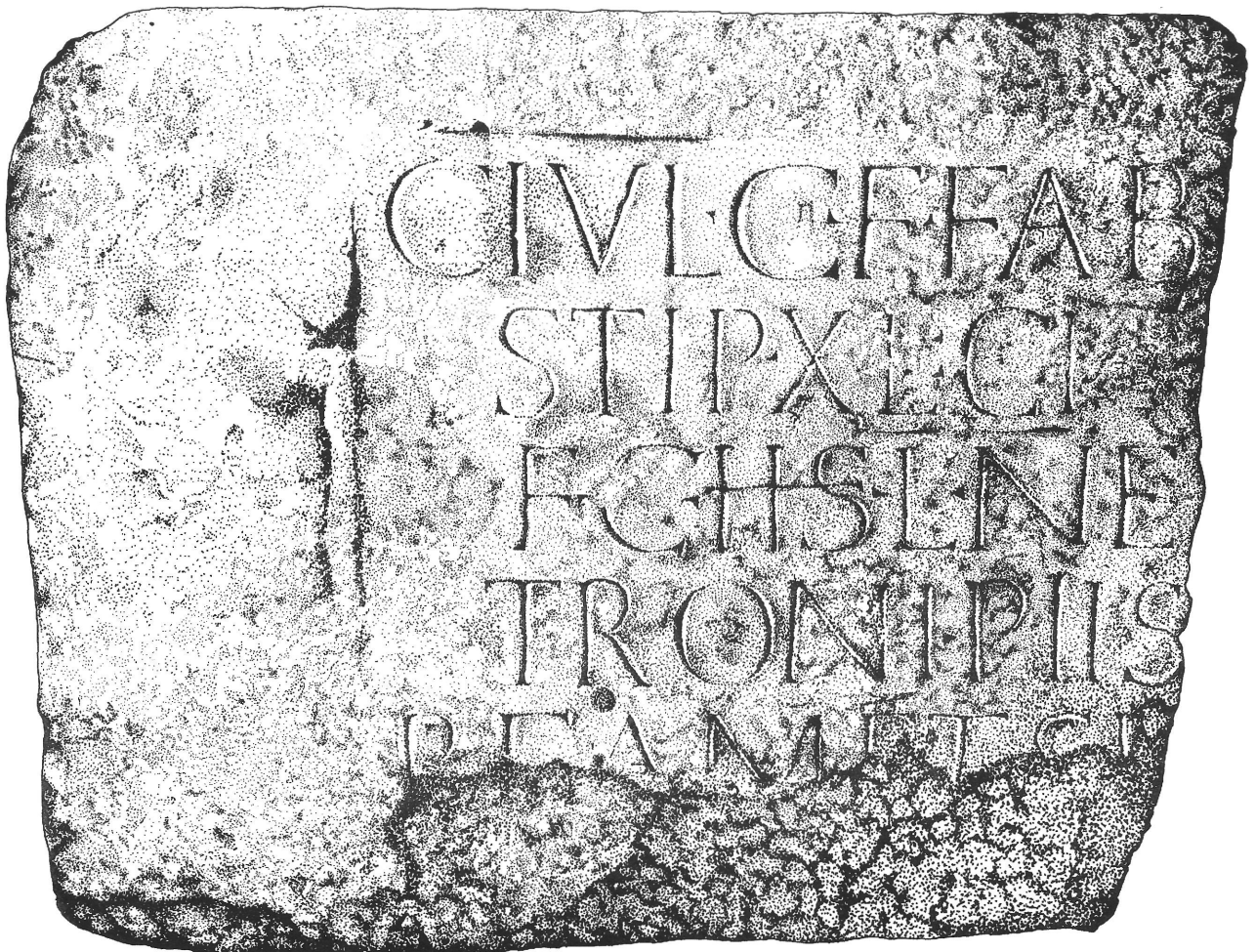
Képegyzék

1. kép. A Sujtás utcai kőemlék (Molnár Ilona felvétele).
2. kép. A Sujtás utcai kőemlék (Horváth Csaba munkája).
3. kép. A Kaszás-dűlői sírkőtöredék (Molnár Ilona felvétele).
4. kép. A Kaszás-dűlői sírkőtöredék (Horváth Csaba munkája).

2

1

4

3

